

Чеберяко О. В. *Сущность и особенности деятельности инвестиционных фондов на фондовом рынке.*

В статье рассмотрены сущность и особенности деятельности инвестиционных фондов, которые путем эмиссии и продажи ценных бумаг осуществляют сочетание ресурсов множества мелких инвесторов, а объединенные ресурсы инвестируются в ценные бумаги, объекты недвижимости, валюту и другие активы, что не противоречит требованиям законодательства. Именно инвестиционные институты являются теми финансовыми посредниками, которые запускают механизм фондового рынка, осуществляют перераспределение денежных средств от тех, кто ими обладает, к тем, кто нуждается в дополнительных финансовых ресурсах.

Ключевые слова: институциональные инвесторы, инвестиционный фонд, инвестиционная компания, институты общего инвестирования, паевой инвестиционный фонд, корпоративный инвестиционный фонд, взаимные фонды инвестиционных компаний, венчурный инвестиционный фонд, компания с управления активами.

Cheberyako O. V. *Essence and features of activity of investment funds at the fund market.*

Essence and features of activity of investment funds are considered in the article, which by emission and sale of securities carry out combination of resources of great number of shallow investors, and the incorporated resources are invested in securities, objects of the real estate, va-lyutu and other assets, that does not conflict with the requirements of legislation. Exactly investment institutes are those financial mediators, which start the mechanism of fund market, carry out the redistribution of money resources from those, who owns a money, to those, who requires additional financial resources.

Keywords: institutional investors, investment fund, investment company, institutes of the general investing, ration investment fund, corporate investment fund, mutual funds of investment companies, venture investment fund, company from the management of assets

ОСВІТНЄ ПРАВО

УДК 008:37.01

Андрущенко Т. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ОСВІТА ЯК ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ЧИННИК СУЧАСНОГО ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Аналізується роль освіти у підготовці особистості до толерантного й мирного співіснування з іншими людьми в суспільстві, переповненому суперечностями й конфліктами; автор стверджує, що сучасний світ, що стоїть перед загрозою критичного загострення глобальних проблем, вимагає, окрім науково-інноваційних механізмів їх подолання, ще гуманітарно-концептуального осмислення феноменологічного підґрунтя засобів і чинників об'єднання людства навколо їх вирішення; люство все більш рельєфно розпізнає альтернативу: або воно знайде нову парадигму вирішення актуально-загрозливої проблематики та розробить механізми її впровадження через реформування освітніх систем у формуванні нових видів практичного світогляду, або воно є приреченим; саме тут виявляється конструктивно-гуманітарна місія освіти, яка своїм значним світоглядно-просвітницьким потенціалом здатна донести до широких мас населення усвідомлення необхідності спільних дій, спільного мислення, ціннісної солідарності.

Ключові слова: людина, політика, виховання, культура, освіта, інтеграція, болонський процес, єдиний освітній простір, Велика Хартія Університетів, Сорбонська декларація.

Проблема розколотості і конфліктогенності світу, який набуває глобалізованої форми, стала одним з найважливіших теоретичних викликів, що постав перед дослідниками в соціально-гуманітарній сфері декількох останніх десятиліть. Зрештою, в науковій галузі склалося тверде переконання в тому, що конфлікти, які мають під собою національні, мовні, релігійні, традиційні корені в глобалізованому світі перестають бути локальними справами окремих народів, держав, регіонів. Вони з усією очевидністю проявляються на загальнопланетарному рівні, мають міжцивілізаційний характер, несучи відповідні загрози. Примітно, що всі класичні теорії цивілізаційного функціонування суспільства (Н. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, П. Сорокіна та ін.) ґрунтуються саме на принципі цивілізаційної розділеності, розщепленості людства, яка обов'язково призводить до конфліктів, котрі можуть перетворюватися навіть на масштабні збройні конфлікти. В глобалізованому світі таке бачення міжцивілізаційної взаємодії набуває особливо принципового значення, адже тут будь-який конфлікт може набути загальнопланетарного масштабу. У зв'язку з цим, сьогодні особливо актуалізується питання пошуку різнорівневих і різноструктурних чинників подолання причин міжцивілізаційної конфліктогенності.

Важливо, щоб на теоретичному і соціально-практичному рівні формувалося усвідомлення того, що глобалізація світу не означає його цілісність, прозорість і комунікативність. Більше того, такий світ вимагає особливого рівня свідомості і відповідальності, в якому закладався б потенціал міжцивілізаційної толерантності. Поки що, в більшості, даються не надто оптимістичні прогнози: "Сучасна цивілізація, яка здається як ніколи взаємозв'язаною, виявляється різко розділеною; сьогодні в західній літературі все частіше визнається, що навіть в умовах "холодної війни" цілісність світу здавалася набагато більш ймовірною, ніж сьогодні. Формування нового однополярного світу створює ілюзію автономності розвинутих країн, однак в той же час породжує багато проблем – економічних, соціальних, екологічних та етнічних, – які можуть трансформувати цю поки ще автономну постіндустріальну спільність в автаркічну і сприяти дійсному розколу цивілізації – найнебезпечнішому соціальному феномену, з яким людство може зіткнутися в прийдешньому столітті" [1, с. 285]. Таким чином, виживання і подальший розвиток людства в цілому і окремих його цивілізаційних структурних елементів безпосередньо залежить від вироблення та ефективного застосування механізмів міжцивілізаційних взаємодій, що ґрунтуватимуться на людиноцентричних та культуроцентричних світоглядних принципах, які здатні формуватися лише в таких сферах, як культура, освіта, наука.

Для формування світоглядно-ціннісного підґрунтя для усвідомлення необхідності подолання ключових цивілізаційних розколів необхідними також є дослідження внутрішньоструктурного потенціалу кожного цивілізаційного утворення щодо ресурсів толерантного ставлення до зовнішнього середовища та його аксіологічних структур. В такому аспекті, з нашої точки зору, можливий перехід від конфліктно-конфронтаційного до партнерськи-толерантного розуміння міжцивілізаційних взаємодій. Розуміння невідповідності міжцивілізаційних конфліктів з економічної точки зору необхідно, на нашу думку, підкріплювати світоглядними системними аргументами, які можуть надаватися лише в рамках розвинутих теоретичних і ціннісних структур, що утворюються виключно завдяки різним світоглядно-формуючим явищам. Одним з таких явищ виступає освіта як середовище, в якому

стверджуються загальнолюдські, гуманістичні цінності істинності, добра, взаємоповаги, братерства і свободи думки і самореалізації. Освіта, особливо в її європейській університетській традиції, завжди була джерелом породження смислів взаємопорозуміння на науковому, теоретично-філософському, ціннісно-гуманітарному рівнях. Донедавна освітня галузь існувала лише в межах національних держав, де школи і університети були осередками створення та розповсюдження національних культурних цінностей. Але об'єктивна ситуація, що домінує в сучасному європейському і світовому освітньому просторі свідчить про необхідність якнайглибшої інтеграції національних освітніх систем в єдині регіональні і світові осередки знання, культури, просвітництва.

Сучасний світ, що стоїть перед загрозою критичного загострення глобальних проблем, вимагає, окрім науково-інноваційних механізмів їх подолання, про що йшлося вище, ще гуманітарно-концептуального осмислення феноменологічного підґрунтя засобів і чинників об'єднання людства навколо їх вирішення. “Загострення глобальних проблем залишає людству досить мало часу на їх вирішення. Тобто зараз існує дві можливості: або людство знайде нову парадигму такого вирішення та розробить механізми її впровадження через реформування освітніх систем у формуванні нових видів практичного світогляду, або усі ми приречені на загибель” [2, с. 64]. Лише освіта з її значним світоглядно-просвітницьким потенціалом здатна донести до широких мас населення усвідомлення необхідності спільних дій, спільного мислення, ціннісної солідарності. “Цивілізаційні зміни приводять до зростання значущості освіти в суспільному житті; поряд з наукою вона стає найбільш пріоритетною сферою всієї життєдіяльності” [3]. У зв'язку з цим, набуває особливої актуальності теоретично-концептуальний аналіз потенціалу освіти як засобу подолання ціннісного розколу між різними цивілізаціями, створення мереж інтелектуального зв'язку між інтелігенцією різних країн і регіонів з метою функціонування єдиного світоглядно-ціннісного простору подолання цивілізаційних протиріч і конфліктів.

Важливість концептуального аналізу впливу освіти на міжцивілізаційні інтеграційні процеси та формування цінностей світової світоглядно-інтелектуальної єдності полягає ще й в тому, що цей вплив носить багаторівневий та різнонаправлений характер, здійснюється багатьма суб'єктами соціокультурної та просвітницької творчості. Випереджальна суть освіти, перспективна спрямованість до вирішення різноманітних проблем, особливості організації освітнього процесу, спрямованого на інноваційний розвиток науково-педагогічних методів сприяють тому, що саме інтеграція в сфері освіти, в комплексі з міжнародною науковою співпрацею, являється перспективною моделлю майбутнього світового міжцивілізаційного порозуміння, яке є по суті необхідною умовою для подальшого розвитку людства та його самозбереження.

Інтеграційні процеси в освітній сфері мають достатньо тривалі традиції (від учнівських і студентських обмінів до проведення міжнародних олімпіад в галузі різних наук), однак саме в останні десятиліття уряди країн, керівники освітніх галузей, ректори вузів відчули необхідність глибшої організаційної, методичної, навчально-методичної уніфікації, яка б давала змогу учням, студентам, викладачам, науковим співробітникам різних країн долати міжнаціональні і міжцивілізаційні бар'єри в галузі

навчальної і професійної самореалізації. Світ, перетворившись в єдину мережеву систему циркуляції різноманітної інформації, вимагає від людини вміння компетентно цією інформацією користатися. Окрім того, інформаційний світ є глобальним, що також вимагає від людини глобального стилю мислення, а також вміння і світоглядної готовності долати міжцивілізаційні протиріччя (мовні, традиційні, релігійні тощо). Усвідомлення цих тенденцій призвело до того, що почали утворюватися різноманітні освітні та просвітницькі угруповування, союзи, асоціації тощо.

Одним з найвизначніших в цьому плані, з нашої точки зору, є процес інтеграції вищих навчальних закладів Європи, який отримав назву Болонського та перетворився на один з визначальних для сьогодишньої європейської культури трендів. Під "Болонським процесом" розуміють процес формування країнами Європи єдиного освітнього простору. Оскільки європейські освітні системи далекі від одноманітності, створення зони європейської вищої освіти вимагає їхньої гармонізації та порівнянності. Це можливо за умови структурних перетворень європейських освітніх систем зі збереженням їхніх національних особливостей" [4, с. 178-179]. Саме такий принцип європейської культури та світобачення, за яким основною соціокультурною цінністю є усвідомлення необхідності світоглядного єднання на основі збереження різноманітності та толерантного ставлення до "іншого", стає фундаментом міжцивілізаційного діалогу як в сфері освіти, так і в інших сферах суспільного життя. Європейська освіта завжди трималася і розвивалася на принципі толерантного ставлення до нових ідей, методів, світоглядно-просвітницьких цінностей. Створення ж єдиної системи вищої освіти, яка дозволить всім суб'єктам освітньої, навчально-наукової та дослідної діяльності творчо самореалізовуватися саме в тематичних осередках їх наукової зацікавленості, перетворює європейську освіту на систему вироблення ефективних методів боротьби з чинниками міжцивілізаційних розколів і конфліктів.

Примітною є і організаційна історія Болонського процесу, який в найкращих традиціях європейської толерантності і солідарності розпочинався у вигляді своєїрідної вільної асоціації ректорів, які ставили собі за мету створення простору освіти, в якому основним принципом була б інноваційно-гуманістична підтримка суб'єктів навчально-наукової діяльності в їх творчій співпраці. Попередниками Болонської угоди стали Велика хартія університетів (*Magna Charta Universitatum*) і Сорбонська декларація. Велику хартію університетів було прийнято 18 вересня 1988 року на з'їзді європейських ректорів на честь святкування 900-річчя найстарішого навчального закладу Європи – Болонського університету. Ця хартія стала справжнім *credo* європейських університетів: вона заклала фундамент подальшого розвитку університетів як центрів культури, знання та досліджень. Основні принципи Великої хартії університетів (*Magna Charta Universitatum*) такі:

1. Університет – самостійна установа в суспільствах із різною організацією, що є наслідком розходжень у географічній та історичній спадщині. Він створює, вивчає, оцінює та передає культуру за допомогою досліджень і навчання.

Для задоволення потреб навколишнього світу його дослідницька та викладацька діяльність має бути морально й інтелектуально незалежною від будь-якої політичної й економічної влади.

2. Викладання та дослідницька робота в університетах мають бути неподільні для

того, щоб навчання в них відповідало постійно змінюваним потребам і запитам суспільства, науковим досягненням.

3. Свобода в дослідницькій і викладацькій діяльності є основним принципом університетського життя. Керівні органи й університети, кожний у межах своєї компетенції, повинні гарантувати дотримання цієї фундаментальної вимоги.

Відкидаючи нетерпимість і будучи завжди відкритим для діалогу, університет є ідеальним місцем зустрічі викладачів, які здатні передавати свої знання і володіють необхідними засобами для їхнього удосконалення за допомогою досліджень та інновацій, та студентів, які мають право, здатність і бажання збагатити свій розум цими знаннями.

4. Університет є хранителем традицій європейського гуманізму. Тому він постійно прагне до досягнення універсального знання, перетинає географічні та політичні кордони, затверджує нагальну потребу взаємного пізнання і взаємодії різних культур [5, с. 103-104].

Очевидно, що саме такі принципи гуманізму, толерантності в усіх її формах, усвідомлення місії ствердження загальнолюдських та загальнопланетарних цінностей тощо мають лежати в основі подолання міжцивілізаційних суперечностей, нетерпимості та непорозуміння. У зв'язку з цим, на нашу думку, саме форма загальноєвропейського єднання в сфері вищої освіти є прикладом, випереджальним експериментом щодо побудови соціокультурної моделі міжцивілізаційного співіснування не на основі суперечностей, а завдяки здатності до толерантної і ціннісно-світоглядної взаємодії.

Організаційно ініціаторами Болонського процесу виступили міністри освіти Німеччини, Франції, Італії, Великобританії, які 25 травня 1998 року підписали в Парижі декларацію, спрямовану на гармонізацію національних систем вищої освіти (Сорбонська декларація). У ній міністри закликали країни Європейського співтовариства та інші країни приєднатися до їхньої ініціативи зі створення загальної системи, спрямованої на розширення доступу до європейської освіти та підвищення конкурентоспроможності європейського ринку праці та освітніх послуг. Болонську декларацію було підписано в 1999 р. в м. Болонья (Італія) міністрами освіти 29 країн. Сьогодні Болонський процес об'єднує 46 країн, серед яких і Україна, яка приєдналася до нього 19 травня 2005 року, підписавши Декларацію на Бергенській конференції [4, с. 178-179]. Приєднання України до Болонського процесу певним чином задало імпульсу реформаторським тенденціям в галузі вищої освіти, однак виключно формалістський підхід реалізації, з одного боку, і відсутність усвідомлення європейських цінностей солідарності, толерантності і демократичності в суспільній свідомості нашого населення – з іншого, фактично відібрали у України шанс здійснити значний поступ у бік єдиної європейської сім'ї. Не зважаючи на це у нас існує глибока впевненість, що лише на шляху реального приєднання української освітньої системи до структур і цінностей, що домінують в Європі, наша вища освіта матиме можливість не скотитися до деградаційного рівня та отримати нову енергію поступального розвитку.

Більше того, вся Європа і світ розуміють, що лише із залученням абсолютної більшості освітянських спільнот можливий справжній рух до побудови ефективної інтелектуально-інноваційної цілісності, яка здатна буде протистояти глобальним

проблемам та долати фактори міжцивілізаційних розколів. Для цього розвинуті європейські системи вищої освіти беруть на себе велику відповідальність щодо допомоги менш прогресивним партнерам по встановленню новітніх критеріїв, методів, організаційних та дослідницьких форм освіти. “Загалом визначальними критеріями освіти в рамках Болонського процесу є якість підготовки фахівців; зміцнення довіри між суб’єктами освіти; відповідність європейському ринку праці; мобільність; сумісність кваліфікації на вузівському та після-вузівському етапах підготовки; посилення конкурентоспроможності Європейської системи освіти” [6, с. 4]. Таким чином, держави з меншими освітніми традиціями чи нижчим рівнем наукового і організаційного забезпечення мають великі можливості прогресу відносно лідерів європейської освіти, а останні отримують можливість, по-перше, пропагувати і розповсюджувати європейські цінності знання, свободи, солідарності та, по-друге, залучати нових партнерів для ефективнішого вибудовування загальноєвропейської політики щодо вирішення різноманітних криз (екологічної, демографічної, антропокультурної тощо). Саме в такому ракурсі Болонський процес розглядається нами як один з найефективніших сучасних засобів подолання ціннісного розколу цивілізацій. Отже, існує доцільність продовження міжнародного, міжрегіонального, глобального співробітництва в сфері освіти, яке б сприяло виробленню нового світогляду у молоді, який би містив в своїй структурі розвинуте почуття толерантності, солідарності, прагнення до подолання будь-яких розбіжностей, навіть цивілізаційних.

Безумовно, такі грандіозні соціокультурні проекти, як Болонський процес, не можуть відбуватися без певних суперечностей. Так, якщо, як ми згадували вище, в країнах пострадянського простору, зокрема в Україні, цей процес набув більше формального характеру, то в розвинутих європейських країнах багато університетських адміністрацій вбачало приєднання до Болонського процесу недоцільним, адже воно могло б через механізми уніфікації і стандартизації завдати шкоди глибоким освітнім традиціям того чи іншого університету.

Окрім того, часто з’являлась критика уніфікованого ставлення до оцінки навчальної і науково-дослідної діяльності, яке поряд з можливістю залучення спеціалістів з різних країн, водночас, на думку критиків, знижувало якість цих досліджень, сприяючи усередненим стандартам навчання, наукових здобутків, творчого саморозвитку. “Зрозуміло, будь-яка схематизація, зниження гнучкості в оцінюванні наукового і особистісного потенціалу молодих наукових кадрів має також і негативний аспект. Загальноєвропейський простір досліджень у контексті болонських ідей націлено насамперед на зміцнення співробітництва при виконанні програм, спрямованих на одержання докторського ступеня й підготовку молодих учених. Але варто пам’ятати, що цей простір конструюється певними науковими співтовариствами, які прагнуть до домінування. Завдання одержання наукового ступеня й установка на те, щоб зробити наукове відкриття, мають як точки дотику, так і відмінності. У практиці дослідницької роботи закордоном неминуче домінує адаптаційна складова. Самореалізація і самовираження в умовах чужої культури й рамках сформованого наукового співтовариства доступні лише одиницям. Тому існує небезпека перетворення європейського простору досліджень у механізм підготовки докторантів з підвищеними адаптаційними здатностями. Наукове ж відкриття вимагає вміння

вступати в конфронтацію з науковим співтовариством, виходячи за рамки основного теоретичного потоку” [7, с. 49].

Безумовно, така думка має право на існування і об’єктивне підґрунтя під собою, однак, з нашої точки зору, подолання цієї та подібних їй тенденцій лежить в одній площині з виробленням ефективних засобів і механізмів подолання ціннісного розколу сучасної цивілізації. На шляху світоглядного зближення освітянських спільнот різних країн, завдяки зближенню як методичних основ їх роботи, так і гуманістичного спрямування їх діяльності, знаходиться і шлях до створення середовища толерантного ставлення до іншоцивілізаційних цінностей, яке б поєднувало в собі бажання утворювати аксіологічно-світоглядну єдність та прагнення до збереження соціокультурної самобутності себе та “Іншого”. Цей шлях, зрозуміло, важкий і довгий, але, на нашу думку, це єдина можливість для сучасного людства до самозбереження та збереження потенціалу розвитку, адже подолання сучасних глобальних криз і проблем лежить виключно у площині загальносвітового єднання.

З нашої точки зору, Болонський процес є своєрідною модельною відповіддю на виклики, що ставить перед суспільством і людиною світ глобальних міжцивілізаційних зіткнень. Визначаючи об’єктивні передумови цього процесу, В. Андрущенко, зокрема, підкреслює: “Цей рух обумовлений реальними змінами, які відбуваються на територіях Європи і світу: проблемами глобалізації, становлення інформаційного суспільства, посиленням міграційних процесів, мобільності ринків праці, обміну між культурами, а головне – об’єктивно сформованою потребою навчитися “жити разом”, зберігаючи при цьому власне етнічні, культурні, релігійні та інші розмаїтості, одночасно розуміючи і поважаючи один одного” [8, с. 12]. Така потреба нагально примушує представників освіти і науки всього світу, як інтелектуально-ціннісного авангарду людства, на власному прикладі показувати приклад пошуку ефективних засобів єднання перед загрозами, які постають перед людством через кризові тенденції становлення глобалізованого світу. Освіта і наука, таким чином через засоби правового регулювання стають своєрідною “експериментальною лабораторією” по виробленню механізмів прищеплення великим спільнотам, суб’єкти яких знаходяться по різні боки цивілізаційних розколів, відчуття світоглядної необхідності єднання та аксіологічного підґрунтя міжцивілізаційної толерантності і солідарності, виключно на основі яких, на наше глибоке переконання, стане можливим подолання негативних для людства і людини наслідків процесів глобалізації, інформатизації, корпоративізації сучасного світу.

Процеси глобалізації, що знищують основи ціннісної самоідентифікації різних суб’єктів соціокультурного розвитку (від особистості до цілих регіональних культур), при цьому підвищують напругу по лініям міжцивілізаційних розколів, адже осередки цивілізаційних цінностей все більше протистоять нівелюванню власної ідентичності. Парадоксально, що в цій ситуації супротив спрямовується не проти негативних тенденцій глобалізації, а проти інших цивілізаційних утворень, причому підвищується напруга нетерпимості і конфліктності на кордонах міжцивілізаційних розломів. Болонський процес в цьому аспекті стає одним з найвдаліших прикладів, коли процес уніфікації і стандартизації супроводжується не нівеляцією цивілізаційних ідентифікаційних топосів, а їх збереженням і соціокультурним розвитком. “Процес об’єднання Європи супроводжується формуванням спільного освітнього й наукового

простору та розробкою єдиних стандартів та критеріїв. Водночас євроінтеграційні процеси в освіті ґрунтуються на принципі національної самототожності освітніх систем. Європейська спільнота з великою пошаною ставиться до освітніх систем різних країн. Адже світоглядно-ціннісною засадою європейської освіти була і залишається єдність у розмаїтті” [9, с. 27].

Принцип побудови єдиного освітнього, наукового, культурного простору на основі збереження унікальності і своєрідності його суб'єктів зрештою повинен сприяти утворенню світоглядного переконання загальних мас населення всіх країн у необхідності солідаристськи-толерантного ставлення до інших цивілізаційно-культурних цінностей. Пріоритетність в цьому аспекті освіти і науки визначається двома факторами: по-перше, суб'єкти цього процесу (освітянські і наукові спільноти) є більш свідомі необхідності такого єднання та мають значний потенціал світоглядно-інтелектуальної толерантності; по-друге, саме просвітницький потенціал освіти і науки здатен ефективно вплинути на зародження і розвиток нових цінностей толерантності і солідарності у великих масах населення. Таким чином, Болонський процес, засобами європейських правових механізмів закликаний поєднати університетські спільноти Європи, насправді виконує набагато важливішу функцію – загальноцивілізаційного єднання на основі цінностей знання, добра, справедливості, толерантності і солідарності, що робить цей процес особливим явищем як в історії світової освіти, так і в історії розвитку загальнолюдської цивілізації.

Використані джерела:

1. *Иноземцев В. Л.* Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы : учеб. пособие для студентов вузов / В. Л. Иноземцев. – М. : Логос, 2000. – С. 285.
2. *Андрущенко В. П.* Філософія освіти в Україні: стан проблеми та перспективи розвитку / В. П. Андрущенко, В. С. Лутай // Наукові записки Академії наук Вищої школи України. – 2004. – Вип. 6. – С. 64.
3. Освіта в структурі цивілізаційних змін. Постанова Загальних зборів Національної академії педагогічних наук України від 18.11.2010 № 1 – 6/3 – 5 [Електронний ресурс] // “Правові системи НаУ”. – Режим доступу : http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=hotline&file=348715-18112010-0.txt&code=v1-6_601-10. – Назва з екрана.
4. *Козієвська О. І.* Європейська перспектива: українські реалії Болонського процесу / О. І. Козієвська // Вища освіта: європейський вимір та українські перспективи: матеріали слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти, 18 червня 2008 р. – К. : Парламентське видавництво, 2009. – С. 178–179.
5. *Журавський В. С.* Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В. С. Журавський, М. З. Згуровський. – К. : Політехніка, 2003. – С. 103–104.
6. Вища освіта України і болонський процес : навчальний посібник / за ред. В. Г. Кременя ; авт. кол. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – С. 4.
7. *Домбровська С. М.* Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних перетворень / Світлана Домбровська. – Х. : Оберіг, 2010. – С. 49.
8. *Андрущенко В. П.* Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть (Спроба прогностичного аналізу) / Віктор Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 12.
9. *Рижак Л.* Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір / Людмила Рижак // Вісник Львівського університету. Філософські науки. – 2008. – Вип. 11. – С. 27.

Андрущенко Т. В. Образование как интегративный фактор современного цивилизационного развития.

Анализируется роль образования в подготовке личности к толерантному и мирному сосуществованию с другими людьми в обществе, переполненном противоречиями и конфликтами; автор утверждает, что современный мир, стоит перед угрозой критического обострения глобальных проблем, требует, кроме научно-инновационных механизмов их преодоления, еще гуманитарно - концептуального осмысления феноменологического основания средств и факторов объединения человечества вокруг их решения; люство все более рельефно распознает альтернативу: либо оно найдет новую парадигму решения актуально-угрожающей проблематики и разработает механизмы ее внедрения через реформирование образовательных систем в формировании новых видов практического мировоззрения, или оно обречено, именно здесь оказывается конструктивно гуманитарная миссия образования, своим внушительным мировоззренчески-просветительским потенциалом способна донести до широких масс населения осознание необходимости совместных действий, общего мышления, ценностной солидарности.

Ключевые слова: человек, политика, воспитание, культура, образование, интеграция, Болонский процесс, единое образовательное пространство, Великая Хартия Университетов, Сорбонская декларация.

Andrushchenko T. V. Education as an integration factor of modern civilization development.

Role of education in preparing the individual to tolerant and peaceful co-existence with other people in society, filled with contradictions and conflicts was analyzed; the author argues that modern world that is threatened by a critical aggravation of global problems requires, besides scientific and innovative mechanisms to overcome them, a humanitarian and conceptual understanding of the phenomenological basis of combining human factors around and addressing them; humanity more clearly identifies alternatives: it will either find a new paradigm of addressing actual threatening problematics and develop mechanisms for its implementation by reforming education systems in the formation of new types of practical worldview, or it is doomed; here constructive and humanitarian mission of education is seen, which by its strong outlook and educational potential is able to convey to the masses the realization of the need of joint actions, common thinking, value of solidarity.

Keywords: human, politics, upbringing, culture, education, integration, the Bologna process, the unified educational area, the Great Charter of Universities, the Sorbonne Declaration.

УДК 37.014.5(477)

**Постол К. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

**ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ
ЯК НАПРЯМОК СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ**

В статті аналізується зміст та пріоритети розвитку державно-громадської моделі управління освітою як напрямку сучасного державотворення в Україні.

Ключові слова: державно-громадське управління, громадянське суспільство, демократичне управління, освітня політика, суб'єкти освітньої політики.

Загальний контекст інноваційного розвитку найважливіших сфер суспільства потребує змін в підходах, методах та принципах побудови взаємовідносин держави та громадянського суспільства та вимагає визнати представників громадськості не тільки необхідним, але й рівноправним суб'єктом для реалізації сучасної державної політики України, в тому числі освітньої. Тож, сучасна система управління освітою поступово